

Ти не даремно приходив, Мойсею

Ветерани Народного Руху України, Просвіта та Союз українок м. Рівне з глибокою вдячністю та шаную згадують українського письменника Мойсея ФІШБЕЙНА. Почуваємо вдячність за те, що він – єврей – у глухі, тяжкі радянські часи став на захист нашої святині – української мови. Став так, як не кожен українець міг чи наважився це робити.

«Він дихав Українською Мовою, належав Українській Мові, окремі його вірші – вулканічної сили», – вважає письменник-критик Михайло Слабошпицький. Мойсей глибоко і щиро шанував істинно талановитих українських письменників. Так, Миколу Лукаша він називав «щастя мого життя».

Такий талант, який мав Мойсей, був би окрасою будь-якої літератури, в тому числі і єврейської. Але, зрисиши в Україні, увібравши глибоко в себе мелодіку української мови, він творив неологізми, які далеко не кожен з українців не міг би створити. Його поезію українці не можуть читати без зачудування, без трепету.

Опинившись за кордоном через переслідування КДБ, він «чи не десятиліття не міг написати жодного рядка...

Українська мова жила в ньому – це лишилось чимось незнищеним...

Мойсей бездоганно знав і любив усім своїм єством Україну й українську мову...

...з неприхованим побожництвом [вимовляв українські слова, читаючи вірші]...

Ось хто мав усі права сказати – єврей Фішбейн! – що для нього українська мова – це все», – пише М. Слабошпицький.

А М. Бажан пише, що поезії Мойсея – яскрава подія в українській поезії... – «від його збірок йде поетичне сяйво».

Не можна українцям без дослізного хвилювання читати його зізнання:

*Горнись до мене мовенятко, Мово,
Неторкана, гвалтована, свята.*

Коли йому взимку 2010 року у Львові вручали орден «За інтелектуальну відвагу», він сказав: «Хіба то відвага – не відштовхнути простягнуту до тебе Господню долоню, що на ній лежить Його дар: божиста, богодана, богообрана Українська Мова?»

Мав він талант від Бога. Наділив ним Мойсея Господь і послав в Україну захищати її мову.

Єврей Мойсей Фішбейн – не україномовний поет, а український поет. Цей феномен пояснив він сам:

*Народився євреєм,
Хоч мав народитися
українцем.*

*Народився українським поетом,
Хоч мав народитися
просто євреєм.*

.....

Громадянства Української Мови

*Не втрачав ніколи.
На Україну мене
послано Звідті.*

*Вона існуватиме вічно.
Я так хочу.*

*Українську Мову мені
дано Звідті*

Вона існуватиме вічно. Я так хочу.

Пишу поезії тільки тоді, коли дано Звідті.

А ще ж він – віртуозний перекладач. Його переклади – це шедеври, і в них вражає Мова, Слово, бо українську Мойсей вивчив «доглибно». Українці вдячні йому і за те, що він став на захист УПА. Поет вважав, що «УПА була єдиною армією, яка воювала за незалежність України». Це ще один ясний погляд мудрого і благородного Мойсея на складне українське питання. Уже й при Незалежності влада в Україні ще бореться із націоналізмом, а Мойсей заявляє на літературному вечорі у Львові: «Я український націоналіст, яким повинен бути кожен поет».

Ще один епізод із біографії Мойсея. Якось українофоб Ян Табачник вгледів антисемітизм у Миколи Томенка (хоча цього не було). Тоді Фішбейн публічно звернувся до нього: «Ви погрожуєте почепити жовту шестикутну зірку, щоб заявити світові про антисемітизм нової української влади? Що маю почепити я, щоб заявити світові про те, що українців в Україні перетворено на національну меншину, а мою рідну мову, мову в Україні упосліджено? Що маю почепити я, лауреат премії імені Василя Стуса, щоб заявити світові, що один із Стусових гонителів, головний Кучмин адміністратор, досі не покався? Що маю почепити я, щоб заявити світові про антиукраїнський погром, який багато років чинило ваше оточення?»

Хочеться, щоб якомога більше українців познайомились із життям та творчістю Мойсея. Тоді зрозуміють масштаб цієї унікальної особистості та його значення для України.

Мойсей Фішбейн став дорогою, шанованою нами Людиною, Громадянином. Не дивно, що свідоме українство тяжко сприйняло смерть Мойсея 26 травня 2020 року. Поховали його на Байковому кладовищі у Києві. У потойбіччя з України він пішов у вишиванці, а труну його покрили синьо-жовтим прапором, бо Мойсей був не лише поетом, а й воїном. «Він сам себе подарував Україні. Ти справді не даремно приходив, Мойсею».

Тетяна РЕДЮК

Коли верстався номер

Як стало відомо, 30 травня пішов з життя автор багатьох статей про Мойсея Фішбейна **Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ**. Редакція висловлює щирі співчуття рідним покійного.